

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 3496/21
29.5.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ирене Вуковић, председника већа, Јасне Лозук и Станиславе Митровић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Драгана Веселиновић Дупор, адвокат из Београда, Батајнице, Шангајска бр. 64с, против тужене ББ из ..., коју заступа пуномоћник Татјана Симовић, адвокат из Новог Београда, Булевар Михајла Пупина бр.10ж, локал 71, ради дуга, одлучујући о жалбама тужиоца и тужене изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 4641/15 од 15.10.2020. године, у седници већа одржаној дана 29.5.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 4641/15 од 15.10.2020. године у ставу првом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 4641/15 од 15.10.2020. године, тако што се обавезује тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 537.175,48 динара, са законском затезном каматом почев од наступања улова за извршење одлуке до исплате, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде.

ОДБИЈА СЕ се захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име дуга исплати износ од 26.000,00 евра, са каматом коју одређује Европска централна банка почев од 2.11.2012.године до 24.12.2012.године, а од 25.12.2012.године са каматом прописаном Законом о затезној камати до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС важећем на дан исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се обавезе тужена да му, на име дуга, преко износа досуђеног ставом првим изреке, исплати износ од још 14.000,00 евра, са каматом коју одређује Европска централна банка почев од 2.11.2012.године до 24.12.2012.године, а од 25.12.2012.године

са каматом прописаном Законом о затезној камати до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС важећем на дан исплате. Ставом трећим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка. Ставом четвртим изреке, одбијен је предлог тужене да је суд ослободи обавезе плаћања трошкова парничног поступка на име судских такси.

Против наведене пресуде жалбе су благовремено изјавили тужилац и тужена. Тужена је пресуду побијала у ставу првом и трећем изреке, како произлази из навода њене жалбе, из свих законских разлога, а тужилац у погледу одлуке о трошковима поступка садржане у ставу трећем изреке пресуде, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући првостепену пресуду у границама прописаним чланом 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11 са каснијим изменама и допунама), апелациони суд је оценио да је жалба тужене неоснована, а жалба тужиоца основана.

У поступку пред првостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, на коју тужилац и тужена неосновано указују у жалбама, будући да пресуда нема недостатака због којих се не може испитати. Изрека није неразумљива и не противречи самој себи ни разлозима који су наведени у погледу свих битних чињеница на јасан и непротивречан начин, а о битним чињеницама не постоји противречност између онога што се у разлозима пресуде наводи о садржини исправа, записника о исказима датим у поступку и самих тих исправа или записника или изведеним доказима.

Према правилно утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужена били су у емотивној вези од фебруара 1995. године, када су били ученици завршне године средње школе, након чега су у октобру исте године дошли у ... на студије. Тужена је живела у ... са родитељима у Улици ..., а тужилац са својом сада пок. баба тетком ВВ на ..., у Улици ... У току 1998. године тужилац је закључио уговор о доживотном издржавању са ВВ, на основу којег је након њене смрти (крајем 2003.године) стекао наведени стан у Улици ... У току 2003. године тужилац је отишао у војску, веза тужиоца и тужене је прекинута и настављена у октобру 2004. године и трајала је до пролећа 2009. године. Од октобра 2004. године тужилац и тужена су живели заједно у стану тужиоца у Улици ..., у току 2005.године кум тужиоца ГГ је пар месеци становао са њима, а 2006. године тужилац је отишао у ... где је живео у породичном домаћинству са оцем, сестром и братом, јер је студирао у ... и у том периоду (до 2009.године) је одлазио у ... једанпут-двапут годишње, због признавања испита који су му требали за Вишу школу и да обиђе мајчин гроб. Док су парничне странке биле у вези свако од њих је имао свој одвојен буџет, тужиоцу је отац слао новац из ..., а уговором о доживотном издржавању од пок.ВВ наследио је стару девизну штедњу, док су тужену финансирали њени родитељи.

Тужилац је 28.12.2009. године дао пуномоћје туженој за продају његовог стана у Улици ..., будући да је намеравао да прода тај стан и купи мањи (који би издавао у закуп), а од остатка новца да купи некретнину у Овластио је тужену с обзиром да је она остала да живи у том стану након што су прекинули емотивну везу и будући да је био уверен да је она и даље његов најбољи пријатељ и лице од поверења и да ће му помоћи да прода стан, а да је он пословно био везан за ... и није долазио често у ... Пуномоћјем овереним пред Четвртим општинским судом у Београду Ов бр.13140/09 дана 28.12.2009. године, тужилац је овластио тужену да може уместо њега: пронаћи купца, закључити, потписати, оверити потпис на предуговору о купопродаји, примити капару уколико је исплата исте у готовинској исплати, као и укупну уговорену купопродајну цену ако иста буде у готовинској исплати, или уговором дати налог за уплату капаре и укупне цене на његов девизни рачун у банци по његовом избору, уговором на купца пренети *clausulu intabulandi*, предати купцу посед стана и подрума, закључити, потписати и оверити потпис код суда на уговору о купопродаји, заступати га код свих јавних предузећа („Телеком“ ад. „Инфостан“, Пореска управа - порез на пренос апсолутних права) те свих других предузећа и правних лица, а све везано за трособан стан број ... у ..., у Улици ... Предуговор о продаји тог стана сачињен је истог дана (28.12.2009. године).

Пуномоћјем овереним пред Првим основним судом у Београду Ов бр. 23769/10 дана 4.3.2010. године, тужилац је овластио тужену да у његово име и за његов рачун: пронађе непокретност, уговори елементе уговора о купопродаји, закључи, потпише, овери потпис код суда на предуговору и уговору о купопродаји, исплати продавцу капару у готовини, или даје налог за исплату капаре и уговорене купопродајне цене са његовог девизног рачуна бр. ... код „Alpha bank“, прими посед стана, исплаћује све друге трошкове везане за купопродају (посредницима, судске таксе, административне таксе и сл.), заступа га код Пореске управе везано за поступак утврђивања и наплате пореза на пренос апсолутних права, пореза на имовину и сл. заступа га код надлежне службе Катастра непокретности или земљишнокњижног суда, прима писмена, улаже правне лекове, одриче се права жалбе, заступа га код свих јавних комуналних предузећа („Телеком“ а.д., „Електродистрибуција“, „Инфостан“, кабловски оператери и сл.), заступа га код свих других државних органа, правних и физичких лица, а све везано за куповину непокретности на његово име како је напред наведено.

Тужена је у својству пуномоћника тужиоца као продавца, са ДД као купцем закључила уговор о купопродаји непокретности који је оверен пред Првим основним судом у Београду Ов бр.28168/10 дана 15.3.2010. године, којим је на купца пренето право својине на стану у Улици ... за укупну купопродајну цену у износу од 100.000,00 евра, при чему је капара у износу од 10.000,00 евра исплаћена у целости приликом закључења предуговора. Уговорено је да порез на пренос апсолутних права на непокретности као и трошкове овере тог уговора и банкарске трошкове преноса – уплате цене на рачун продавца сноси купац, а да евентуални порез на капитални добитак сноси продавац. Остатак купопродајне цене у износу од 90.000,00 динара уплаћен је на рачун тужиоца код „Alpha bank“, за који је тужена била овлашћена да располаже средствима.

Тужена је у својству пуномоћника тужиоца као купца са ЂЂ као продавцем закључила уговор о купопродаји непокретности који је оверен пред Првим основним судом у Београду Ов бр.73607/10 дана 15.6.2010. године, којим је на купца пренето право својине на стану бр.... у ... у Улици ..., на 5. спрату, по структури једнособном, површине 32м², за укупну купопродајну цену у износу од 60.000,00 евра. Капара у износу од 6.000,00 евра у динарској противвредности по продајном курсу НБС исплаћена је у целости приликом потписивања предуговора дана 7.6.2010. године. Уговорено је да порез на пренос апсолутних права на непокретности као трошкове овере тог уговора и банкарске трошкове уплате цене сноси купац, а да је обвезник пореза на капиталну добит продавац. Након исплате купопродајне цене, тужена је преостали новац у износу од 40.000,00 евра пренела у сеф који је закупила код Војвођанске банке.

Тужена није обавестила тужиоца да је продала стан у ... у Улици ... и да је купила други, мањи, једнособан стан у ... у улици ... Тужилац је за продају стана у Улици ... сазнао тек у новембру 2011. године, а за куповину другог мањег стана у августу 2011. године, пар месеци раније. Када је тужилац ушао у тај мањи стан у августу 2011. године, стан је већ био реновиран, с тим што му је тужена рекла да је тај стан купила од наслеђених средстава иза њеног пок. оца, али да је стан купљен на тужиочево име. Након тога, ЕЕ која је у то време била у вези са тужиоцем, ступила је у контакт телефоном са председником зграде у ... и сазнала да је стан који је тужилац стекао на основу уговора о доживотном издржавању продат више од годину дана пре тога. Након тога је тужилац контактирао тужену и договорен је састанак на Ушћу, код тржног центра, састанку су присуствовали и ЕЕ и ЖЖ. Тужена је на састанак дошла и предала тужиоцу фасциклу у којој су били уговор и рачуни за купљени стан од којих су неки били плаћени а неки не, а предала му је и кључ од тог стана. Тужилац је питао тужену зашто му није рекла да је продала стан, шта је урадила са остатком новца и где је тај новац а тужена је признала да је од њега крила да је продала стан и купила други, рекла је да ће надокнадити разлику између купопродајних цена, али је тражила одређени временски период зато што је била у другом стању. Договор је био да се виде у децембру 2011. године, да се договоре око враћања новца. Тужилац и тужена су се поново састали у јануару 2012. године у Мек Доналдсу на Теразијама, а присутна је била и ЕЕ, тужена је рекла да је имала трошкове око реновирања купљеног стана у износу од око 14.000,00 евра, али с обзиром да је била у поодмаклој трудноћи (породила се у фебруару 2012.године) тражила је опет одлагање до маја месеца 2012. године. Следећи пут су се видели у ..., ради потписивања и овере споразума о признању дуга пред судом. Претходно је тужена ЕЕ дала број свог факса на који јој је послат споразум, ЕЕ је у суд донела откупани споразум који је туженој раније достављен. Тужена је тражила рок до 1.11.2012. године да новац врати али то није учинила.

У споразуму о признању дуга закљученом у ... дана 16.7.2012. године, између тужене као дужника и тужиоца као повериоца, овереном пред Основним судом у Зајечару Ов бр.7219/2012 дана 16.7.2012, године, у члану 1 наведено да је поверилац пуномоћјем овереним пред Четвртим општинским судом у Београду Ов бр.13140/09 од 28.12.2009. године, овластио дужника да у његово име и за његов рачун може пронаћи купца, закључити, потписати, оверити потпис на предуговору о купопродаји, примити

капару, примити укупну уговорену купопродајну цену или уговором дати налог за уплату капаре и укупне цене на повериочев девизни рачун, закључити, потписати и оверити пред судом уговор о купопродаји, а све везано за трособан стан број ... у ..., у Улици ..., а чији је једини и искључиви власник поверилац, да је поверилац пуномоћјем овереним пред Првим основним судом у Београду Ов бр.23769/10 дана 4.3.2010. године, овластио дужника да може у његово име и за његов рачун да пронађе непокретност, уговори елементе уговора о купопродаји, закључи, потпише, овери потпис код суда на предуговору и уговору о купопродаји, исплати продавцу капару и целокупну уговорену купопродајну цену са повериочевог девизног рачуна код „Alpha bank“, прими посед стана и исплаћује све друге трошкове везане за купопродају непокретности. У члану 2 истог споразума наведено је да је дана 15.3.2010. године, дужник као пуномоћник, сходно датом пуномоћју од 28.12.2009. године, нашао купца, уговорио купопродајну цену у износу од 100.000,00 евра и закључио и оверио уговор о купопродаји повериочевог стана, када јој је од стране купца исплаћена на руке капара у износу од 10.000,00 евра, док је износ од 90.000,00 евра, као остатак укупне купопродајне цене купац уплатио на повериочев девизни рачун. Даље је наведено је да дана 7.6.2010. године дужник у својству пуномоћника, сходно пуномоћју од 4.3.2010. године, са продавцем ЂЂ постигла договор о куповини стана за укупну купопродајну цену у износу од 60.000,00 евра и са истом закључила дана 7.6.2010.године предуговор о купопродаји непокретности – стана бр.34, који се налази на ... у Улици ..., на 5. спрату, корисне површине 32м², исплатила капару у износу од 6.000,00 евра, а дана 15.6.2010. године исплатила други део купопродајне цене у износу од 54.000,00 евра, кад је и оверен уговор о купопродаји непокретности пред Првим основним судом у Београду. У члану 3 споразума наведено је да је дужник као пуномоћник датим пуномоћјима искључиво била овлашћена од стране повериоца за продају односно куповину непокретности, те с обзиром да је повериочевим новцем добијеним од продаје непокретности адаптирала купљени стан и утрошила износ од 14.000,00 евра, а да разлику од 26.000,00 евра до дана закључења споразума није вратила повериоцу, дужник и поверилац су закључили тај споразум о признању дуга, којим ББ признаје дуговање у износу од 26.000,00 евра, који износ је присвојила за себе у време када је као овлашћени пуномоћник продала и купила напред наведене непокретности, а остатак по сопственом нахођењу улагала у купљену непокретност. У члану 4 споразума је наведено да се дужник по овом споразуму обавезује да ће износ од 26.000,00 евра у целисти измирити најкасније до 1.11.2012. године, те да уколико дужник до уговореног датума исплати износ од 26.000,00 евра, поверилац према дужнику неће истицати никаква накнадна потраживања. У члану 5 споразума је наведено да су се стране сагласиле да ће, уколико дужник по овом споразуму до 1.11.2012. године не измири дуговани износ, поверилац на суду потраживати целокупну разлику између продате и купљене непокретности, у укупном износу од 40.000,00 евра, те да у том случају неће признати трошкове око улагања у купљену непокретност, јер је дужник без икаквог накнадног овлашћења од стране повериоца својевољно располагао повериочевим новцем.

Супротно наводима жалбе тужене којима се указује на непотпуно утврђено чињенично стање у погледу чињенице да ли је стан у Улици ... био ванбрачна тековина тужиоца и тужене, правилно је првостепени суд утврдио да је наведени стан стечен на основу уговора о доживотном издржавању који је тужилац као давалац издржавања

закључио са сада пок. ВВ у току 1998.године, када није постојала трајнија заједница живота парничних странака, с обзиром да су тужилац и тужена били у емотивној вези и да су се виђали у периоду од 1995.године до 2003.године, а да су становали заједно само у периоду од 2004. до 2006.године (када је према закључку првостепеног суда постојала трајнија заједница живота), с тим што су све време имали одвојене буџете, при чему нису имали сопствене приходе од рада већ су их финансирали родитељи. С обзиром да је уговор о доживотном издржавању закључен 1998.године и да су обавезе из уговора извршаване до смрти примаоца издржавања 2003.године, у време када није постојала трајнија заједница живота парничних странака, па тиме ни ванбрачна заједница у смислу члана 4 став 1 Породичног закона, наведени стан је био искључива својина тужиоца.

Неосновано се наводима жалбе тужене оспорава и утврђено чињенично стање у погледу предаје новца у укупном износу од 25.000,00 евра од стране тужене тужиоцу, преко сведока 33 која је то време радила у трафици. Првостепени суд је правилно исказ тужене у делу у којем је навела да је тужиоцу у четири наврата, на његов захтев, оставила коверте са новцем код раднице у трафици, три пута по 6.000,00 евра и једном 7.000,00 евра, оценио као неубедљив и непоткрепљен исказом сведока 33, која је у свом исказу навела да је тужена оставила коверту коју је касније узео тужилац само једном, при чему јој је тужена рекла да је новац у коверти, али да сведок није видела садржај коверте, а како је исказ тужене у наведеном делу супротан исказу тужиоца и садржини споразума о признању дуга од 16.7.2012. године првостепени суд га правилно није прихватио. Како тужена није приложила ни предложила друге доказе на околност предаје новца тужиоцу, правилно је првостепени суд утврдио да тужена износ од 26.000,00 евра није предала тужиоцу.

Супротно паушалним наводима жалбе тужене о неправилној оцени исказа тужиоца, сведока ЕЕ и сведока ИИ, правилно је првостепени суд из сагласних, јасних и међусобно допуњујућих исказа тужиоца, сведока ЕЕ и сведока ИИ утврдио битне чињенице.

На основу овако правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања првостепени суд је, имајући у виду да тужена није покретала поступке против ЕЕ и тужиоца, утврдио да је тужена потписивањем споразума о признању дуга изразила вољу да наведени дуг на име разлике између купопродајних цена продатог већег стана и купљеног мањег стана од 26.000,00 евра врати најкасније до 1.11.2012. године, налазећи да споразум о признању дуга у овом делу није закључен од стране тужене са маном воље а имајући у виду и да тужена није према члану 7 став 1 ЗПП доставила доказе да је била у посебном психичком стању после порођаја, те да је делимично основан тужбени захтев тужиоца и применом члана 262 тачка 1 и чланова 324 тачка 1 и 277 став 1 Закона о облигационим односима обавезао тужену да тужиоцу исплати износ од 26.000,00 евра, са затезном каматом почев од 2.11.2012.године.

Правилно је првостепени суд оценио да споразум од 16.7.2012. године није рушљив с обзиром да су од његовог закључења протекли рокови прописани чланом 117 ЗОО, због чега би и у ситуацији да је био закључен под претњом, истеком рокова био конвалидиран и више се не би могао оспоравати због евентуалних мана воље.

Према одредби члана 141 став 1 ЗОО ништав је уговор којим неко, користећи се стањем нужде или тешким материјалним стањем другог, његовим недовољним искуством, лакомислености или зависности, уговори за себе или за неког трећег корист која је у очигледној несразмери са оним што је он другом дао или учинио, или се обавезао дати или учинити. С обзиром да је споразумом од 16.7.2012. године уговорено да се тужена обавезује да тужиоцу врати износ од 26.000,00 евра до одређеног датума, односно, у случају невраћања у уговореном року, износ од 40.000,00 евра, који износ је неосновано задржала након извршења налога за продају и куповину стана, јер јој поверилац у том случају неће признати трошкове улагања у непокретност повериоца за које нема доказа, истим није уговорена несразмерна корист за тужиоца, при чему тужена наведени споразум није закључила ни у стању нужде или због тешког материјалног стања, недовољног искуства, лакомислености или зависности, неосновани су наводи жалбе тужене да је споразум о признању дуга зеленашки уговор.

Одредбом члана 749 ЗОО прописано је да се уговором о налогу обавезује налогопримац према налогодавцу да за његов рачун предузме одређене послове (став 1) и да се истовремено налогопримац овлашћује на предузимање тих послова (став 2), као и да налогопримац има право на накнаду за свој труд, осим ако је друкчије уговорено или произлази из природе међусобног односа (став 3). Према одредби члана 754 истог закона о извршеном послу налогопримац је дужан положити рачун и предати без одуговлачења налогодавцу све што је примио на основу обављања поверених послова, без обзира на то да ли је оно што је примио за налогодавца било дуговано овоме или не. Одредбом члана 756 истог закона прописано је да ако се налогопримац служио за своје потребе новцем који је примио за налогодавца, дужан је платити камату по највишој дозвољеној уговорној стопи, рачунајући од дана употребе, а на остали дуговани новац који није предао на време, затезну камату, рачунајући од дана кад га је био дужан предати.

На основу наведених одредби, тужена је свакако била дужна да тужиоцу преда све што је примила у његово име и за његов рачун, одмах по закључењу и извршењу уговора у име и за рачун тужиоца за које је била овлашћена, а како је споразумом од 16.7.2012. године тужена признала дуг и обавезала се да износ од 26.000,00 динара исплати тужиоцу до 1.11.2012.године правилно је обавезана да тужиоцу исплати наведени износ са затезном каматом од 2.11.2012. године.

Из наведених разлога, потврђена је побијана пресуда у ставу првом изреке, применом одредбе члана 390 ЗПП.

Међутим, основано се жалбом тужиоца побија решење о трошковима поступка које је донето погрешном применом материјалног права, с обзиром да према одредби члана 153 став 2 ЗПП ако странка делимично успе у парници, суд може с обзиром на постигнути успех да одреди да свака странка сноси своје трошкове или да једна странка накнади другој сразмеран део трошкова. С обзиром да је тужилац успео у спору у погледу износа од 26.000,00 евра са каматом, а да је његов захтев одбијен за износ од 14.000,00 евра са каматом, тужиоцу припада право на накнаду трошкова поступка сразмерно успеху у спору.

Применом чланова 150, 153 став 2, 154 и 163 ЗПП, Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксене тарифе из Закона о судским таксама, сразмерно успеху у спору -тужиоцу су признати трошкови према износима награде прописаним у односу на вредност спора у износу од 3.007.547,40 (26.000,00 евра у динарској противвредности на дан подношења тужбе) за састав тужбе и три образложена поднеска у износу од по 22.500,00 динара, на име заступања на осам одржаних рочишта у износу од по 24.000,00 динара, за приступ на десет неодржаних рочишта у износу од по 12.750,00 динара, као и таксе на тужбу и првостепену пресуду у износу од по 63.837,74 динара, што све укупно чини износ од 537.175,48 динара, са законском затезном каматом почев од наступања услова за извршење одлуке до исплате применом одредби чланова 277 став 1 и 324 став 1 ЗОО.

Из наведених разлога преиначена је побијана пресуда у ставу трећем изреке, применом одредбе члана 401 тачка 3 у вези члана 394 тачка 4 ЗПП.

Имајући у виду неуспех тужене у поступку по жалби, захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка одбијен је као неоснован у ставу трећем изреке ове пресуде, на основу одредбе члана 165 став 1 у вези члана 153 ЗПП.

Председник већа-судија
Ирена Вуковић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писрнице
Јасмина Ђокић